

REVISTA ECONOMICĂ.

Organ financiar-economic.

Organul oficial al „Solidarității”, asociațiune de institute financiare ca însoțire.

Apare odată pe săptămână.

Membri ai asociațiunii „Solidaritatea” sunt:

„Agricola”, (Ecica), „Agricola”, (Hunedoara), „Agricola”, (Lugoj), „Agricola”, (Sebeșul-săsesc), „Albina”, „Ardeleana”, „Arieșana”, „Arina”, „Armonia”, „Astra”, „Auraria”, „Aurora”, (Baia-mare), „Auriga”, „Băndășana”, „Banca Poporală” (Caransebeș), „Banca Poporală”, (Dej), „Banca Poporală”, (Arpașul-înf), „Beregsana”, „Berzovia”, „Bihoreana”, „Bistrițana”, „Bocșana”, „Brădetul”, „Buciumana”, „Cassa de împrumut ca însoțire”, (Bicaz), „Cassa de păstr.” (Mercurea), „Cassa de păstr.” (reuniune), (Săliște), „Câmpiana”, „Cârțișoreana”, „Ciacovana”, „Chiorana”, „Chiseteiana”, „Codreana”, „Comuna”, „Concordia”, (T.-Uzdin), „Cordiana”, „Coroana”, (Bistrița), „Coroana”, (Timișoara), „Corvineana”, „Creditul”, „Crișana”, „Cugiereana”, „Detunata”, „Doina”, „Drăganul”, „Dundreana”, „Economia”, (Cohalm), „Economul”, „Făgeșana”, „Fortuna”, „Frăția”, „Frățietatea”, „Furnica”, „Geojeana”, „Gloria”, „Grănișerul”, „Hașegana”, „Hondoleana”, „Hunedoara”, „Insoțire de credit”, (Vestem), „Inst. de credit”, (Mehadia), „Inst. de credit”, (Gavosdia), „Isvorul”, (Sângeorgiu), „Isvorul” (Sebeșul-înf), „Iulia”, „Jiana”, „Lăpușana”, „Ligediana”, „Lipovana”, „Lucafărul”, „Mărgineana”, „Mercur”, „Mielul”, „Minerva”, „Munteana”, (Corniareva), „Murășiana”, „Murășianul”, „Nădlăcana”, „Negoiul”, „Nera”, „Noiana”, „Olteana”, „Oraviceana”, „Orientul”, „Panciovana”, „Piatra”, „Plugarul”, (Cacova), „Plugarul”, (Săcădate), „Poporul”, (Lugoj), „Poporul”, (Săliște), „Porumbăceana”, „Progresul”, „Racoana”, „Reun. de împr. și păstrare”, (Ilova-mare), „Riureana”, „Săcana”, „Sătmăreana”, „Sebeșana”, (Caransebeș), „Sebeșana”, (Sebeșul-săsesc), „Selăgeana”, „Sentinela”, „Șercășiana”, „Silvania”, „Soimășana”, „Someșana”, „Speranța”, (Hosman), „Steaua”, „Târnavăna”, „Tibleşana”, „Timișana”, „Ulpiana”, „Unirea”, „Vatra”, „Victoria”, „Viitorul”, „Voileana”, „Vlădeasa”, „Vulturul”, (Sănmărtin), „Vulturul”, (Tășnad), „Zărăndeană”, „Zlăgheana”.

Prețul de prenumărare:

pe 1 an K 12—, pe 1/2 an K 6—.

Redactor responsabil:

CONSTANTIN POPP.

Taxa pentru inserțiuni:

de spațiul unui cm² câte 10 fileri.

La Anul-Nou.

Cu începerea unui nou an, ne luăm voie a adresa On. noștri abonați de până acum rugarea să binevoiască a-și înori din bună vreme abonamentul pe anul 1911, ca expediția regulată a revistei noastre să nu sufere întrerupere. Ne exprimăm totodată speranța că în noul an, în care intrăm, nu numai ne vor rămâne credincioși vechii noștri abonați, ci vor intra în șirul abonaților și alți număroși cetitori și prietini ai revistei noastre.

„Revista Economică” se va nizi și în viitor, ca și în trecutul ei de 12 ani împliniți, a ține pe cetitorii săi în curent cu toate chestiunile financiare și economice din țară și străinătate, cari pot fi de folos sau interes pentru ei, pentru așezămintele noastre financiare și în general pentru poporul nostru.

Pe onorații noștri cetitori și îndeosebi cercurile conducătoare ale băncilor noastre le invităm și cu ocazia aceasta să ne dea mână de ajutor la redigiarea acestui organ, rugându-le să ne onoreze, măcar din când în când, cu câte un raport asupra activității dezvoltate pe terenul economic de singuraticile institute sau particulari din raionul lor, sau comunicându-ne știri de actualitate de interes și pentru cercuri mai largi.

Un organ ca „Revista Economică” poate exista, își poate împlini misiunea și se poate desvoltă în condiții multămitoare numai cu

concursul cetitorilor săi — atât material, cât și intelectual. Orice propuneri, ce ne vor veni din cercurile cetitorilor noștri pentru îmbunătățirea părții redacționale a organului nostru vor fi binevenite și se vor considera între marginile posibilității.

On. noastre institute de bani și membre ale „Solidarității”, de-a căror binevoitor sprijin ne-am bucurat în trecut, le rugăm a ne împărtăși de acesta și în anul, ce vine, folosindu-se cât mai adeseori de coloanele revistei noastre pentru inserarea publicațiilor lor oficiale: bilanțul anual, convocarea adunării generale, concurse și altele.

În fine folosim ocazia, pentru a repetă rugămintea, ce am adresat-o deja în repetite rânduri On. noștri abonați restanțieri — institute, ca și particulari — să binevoiască deodată cu prenumărarea revistei noastre pe anul 1911, a-și achita și restanțele de abonament pe anul expirat, cari se urcă și la noi la o sumă considerabilă.

Prețul de prenumărare al „Revistei Economice”, rămâne și pentru anul 1911 neschimbat.

K 12— pe un an

„ 6— „ 1/2 an

Comandele de abonament și inserțiunile rugăm a le adresa la: *Administrația „Revistei Economice” în Sibiu — Nagy-Szeben.*

Jubileul domnului Parteniu Cosma.

Duminecă, la 25 Decembrie a. tr. s'a sărbătorit din partea institutului „Albina“, conform programei publicate în numărul nostru festiv, a 25-a aniversare a activității de director executiv a dlui P. Cosma.

Deși aranjat fără șgomot, în cadrele strict familiare al „Albinei“, jubileul acesta totuși a luat, îndată ce vestea aranjării lui a ajuns la cunoștință publică, caracterul unei sărbători generale a poporului nostru și a fost prilejul unei impunătoare manifestații a stimei și simpatiei, de care se bucură venerabilul director al „Albinei“ și prezident al „Solidarității“ în straturile cele mai largi ale poporului român, atât de dincoace, cât și de dincolo de Carpați.

Mai multe organe de publicitate ale noastre ca „Telegraful Român“, „Tribuna“ și „Foaia Poporului“, au apreciat în articoli elogioși mănoasa activitate publică de peste 40 de ani a iubilantului și în aproape 250 de telegrame și cam 100 de scrisori, obștea românească de pretutindeni: bănci, ca și particulari, s'au asociat la ovațiunile, ce direcțiunea, comitetul de supraveghiere și corpul funcționarilor „Albinei“ au adus dlui P. Cosma din prilejul jubileului său de 25 de ani.

Sărbarea însăși s'a început la oarele 10 a. m. cu ședința festivă a direcțiunii și a comitetului de supraveghiere prezidată de venerabilul prezident al consiliului de direcțiune dl *Ios. St. Șuluțu*. De față au mai fost, afară de familia iubilantului, toți funcționarii centralei și delegații filialelor din Brașov, Lugoj, Mediaș și Murășoșorheiu și a agenților din Elisabetopole și Sânmărtin; funcționarii emeritați d-nii Nic. P. Petrescu și Iuliu Popescu și dl Dr. C. Diaconovich (București), în total cam 100 de persoane.

După deschiderea ședinței festive din partea d-nului prezident și comunicarea scopului, pentru care a fost convocată, se dă cetire unui vast elaborat asupra activității dlui P. Cosma, mai întâi ca avocat și apoi dela 1886 ca director executiv, arătându-se tot ce a făcut iubilantul pentru consolidarea,

reorganizarea, dezvoltarea, organizarea internă și înaintarea „Albinei“.

Iată în întregime vorbirea de felicitare a dlui Șuluțu:

Onorată ședință plenară festivă!

Stimați Domni!

Peste opt zile se împlinesc 25 de ani, de când dl *Cosma* conduce afacerile institutului de credit și de economii „Albina“, în calitate de director executiv.

Dezvoltarea, ce a luat institutul în acest interval, și rezultatele îmbucurătoare, ce s'au obținut, ne-au îndemnat pe noi, fruntașii institutului din centru, să dăm expresiune recunoștinței noastre pentru excelențele servicii ale dlui *Cosma*, în urma cărora s'au realizat acele îmbunătățiri.

Activitatea dlui *Cosma* însă numai atunci va apărea în întreaga ei splendoare, dacă îi vom cunoaște și talentul său organizator, ce l-a desfășurat la organizarea cancelariei advocațiale, care e un factor important în organismul institutului nostru, și care a contribuit foarte mult la starea îmbucurătoare, în care se află institutul nostru. Asemenea merite are Dsa și pe alte terene. Iată istoricul faptelor amintite:

Fostul director, Visarion Roman, om foarte harnic, a conceput ideea înființării institutului „Albina“ cu ajutorul Mocsonyieștilor.

Înființat institutul, el a devenit director executiv, iar soții lui, membri în consiliul de administrațiune.

În puterea capitolului XI al statutelor, au înființat reuniuni de credit mai vârtos în Bănat, unde erau plasate cele mai multe acțiuni ale institutului, și anume în Lugoj, în Timișoara, în Oravița, în St. Nicolaul-mare și în Orșova.

Ideea reuniunilor a fost foarte salutară, dar poporul român atunci nu era destul de matur, precum în unele locuri nu este destul de matur nici astăzi pentru punerea ei în lucrare.

Deja prin un concluz din 4 Ianuarie 1873 s'a desființat reuniunea din Timișoara, iar prin altul din 18 Aprilie 1874 s'au desființat și celelalte.

Consecuența desființării a fost întentarea a o mulțime de procese contra membrilor debitori ai reuniunilor desființate.

Procura s'a dat unui avocat din direcțiune, care ocupat într'alte părți, signa numai

acțiunile, a dat plenipotența altui membru tot din direcțiune, care nu era avocat, dar avea facultatea de a reprezenta pe avocat la judecătoria sumară.

Procesele s'au intentat fără nici o controlă și fără nici o evidență.

Fiecare debitor s'a dat în judecată pentru aceeași pretensiune de două ori. Odată pe baza obligațiunii și odată pe baza declarațiunii de garanță.

La pertractare, firește, nu s'a prezentat nici unul în Sibiu și au devenit contumați.

Urmarea a fost, că s'au cerut și efectuit o mulțime de execuțiuni, din oficiu, fără intervențiuni de avocați, și astfel institutul numai de acele sume încassate a avut știre, pe cari executorii au binevoit a le trimite.

Acele execuții au provocat apoi o mulțime de reclamații din partea debitorilor, din care motiv avocatul institutului și-a dat demisiunea din postul de avocat, ceea ce direcțiunea la 23 Aprilie 1876 sub Nrul 46 a și primit, iar la 10 Maiu 1876 a numit de avocat pe Dr. Stefan Păcurariu.

Fiind o mulțime de procese prezentate la direcțiune pentru revizuire — direcțiunea prin concluzul Nr. 56 din 7 Maiu 1877 a ales membru în sinul său pe avocatul și deputat dietal de atunci *Parteniu Cosma*, pe care apoi l-a încredințat cu revizuirea proceselor.

Văzând domnul Cosma multele abuzuri comise de avocații institutului în detrimentul reputațiunii aceleia, înainte de toate a compus un *Regulament pentru avocatul institutului*, care avea avocatul să-l subscrie și observe necondiționat, și o *tarifă de spese*, care și astăzi este în vigoare în cancelaria advocațională a institutului.

Direcțiunea prin concluzul său Nr. 83 din 16 Iunie 1877 a aprobat acel Regulament.

Comunicat Regulamentul cu avocatul Dr. Păcurariu, acela s'a declarat că nu-l primește.

Refuzând avocatul Păcurariu a primi Regulamentul pentru avocatul institutului, mai vârtos pentru tarifa, care avea să observe la specificarea speselor nelicuidate prin judecătoria, postul de avocat și juriconsult al institutului direcțiunea l-a oferit autorului acelui Regulament, care deși venise la Sibiu numai la 1 Maiu 1876, devenise deja membru, în scurt timp și vice-președinte al camerei advocațiale, și pe lângă mandatul de deputat dietal avea o clientelă solidă.

Dl Cosma primind ofertul în timpul cel mai nefast pentru institut, când — în urma

incorectităților comise de avocații institutului și a executorilor necontrolați de avocați — era atât de discreditat, mai vârtos în părțile bănățene, încât acțiunile în valoare nominală de 100 fl. se vindeau cu 50 fl., s'a pus pe studiarea actelor, și dând de o mulțime de neglijențe din partea avocaților și incorectități — defraudări chiar *din partea executorilor*, năpustiți fără nici o controlă asupra clientelei institutului, a venit cu propuneri motivate la direcțiune pentru sistarea proceselor duble și amortizarea speselor acelora, cari s'au urcat la mai multe mii de florini.

A tras la răspundere pe executorii culpabili, din cari unul s'a destituit din post, altul, ca să evite urmările faptelor sale criminale, s'a sinucis, iar al treilea a luat lumea în cap.

Direcțiunea scârbită de atâtea lucruri compromițătoare pentru reputațiunea institutului, pentru restul pretensiunilor neîncassate pe cale pacinică dela debitorii reuniunilor de credit, s'a mulțămît cu restul neridicat al cuotelor acelor reuniuni, iar diferența — o sumă destul de considerabilă, a amortizat-o.

Aduse în rând toate neregularitățile rămase după foștii avocați ai institutului, și introdusă de dnul Cosma o administrație promptă, culantă, dar severă în cancelaria advocațională, în scurt timp buna reputație a institutului s'a restabilit astfel, încât direcțiunea deja la adunarea generală din 28 Martie 1879 a avut curajul să facă propunerea pentru emiterea scrisurilor fonciare, care s'a și primit, iar scrisurile fonciare, deși suma de garanță de 200,000 fl. pretinsă de lege, lipsind, s'a luat din capitalul social — în urma intervenției personale la locurile competente a dlui Cosma, pe atunci și deputat dietal, s'a notat la bursa din Budapesta, iar astăzi, tot în urma intervenției personale a dlui Cosma, sunt lombardabile la Banca Austro-Ungară și acceptate drept cauțiune la întreprinderi de ale statului.

Dacă poate fi vorbă deci de partea leului ce a avut-o dl Cosma la regenerarea institutului nostru, baza aceleia s'a pus prin *activitatea sa de opt ani și jumătate ca juriconsult și avocat al institutului*.

La 10 Maiu [1885 în mod repentin a răposat directorul executiv Visarion Roman.

Direcțiunea era în mare perplexitate, neavând la îndemână om disponibil, cui să poată încredința postul cardinal devenit vacant.

După un provisoriu cu dirigentul de atunci al filialei din Braşov, Ioan George Ioan, și după o prealabilă înțelegere cu *Dr. Al. Mocsonyi* și la insistența lui, a fost oferit acel post dlui Cosma accentuându-se, că, între împrejurările date, numai această soluțiune poate fi în interesul institutului.

Domnul Cosma a dovedit cu cărțile purtate exact, cari și astăzi sunt în posesiunea institutului, că situațiunea sa ca avocat privat și juriconsult al institutului, din punct de vedere material este cu mult mai bună, mai rentabilă decât aceea ce i-o putea creia după împrejurările de atunci postul de director executiv al institutului, dar cerându-se cu insistență primirea postului în interesul institutului — a cedat, dar numai sub condițiunea, ca postul de juriconsult și avocat al institutului să nu se mai încredințeze unui avocat privat, ci ca succesorul său să fie funcționar al institutului, cancelaria advocațională să formeze o secțiune a institutului, regia să o poarte institutul, al lui fiind și eventualul venit.

Primită această condițiune prin concludul direcțiunii Nr. 340 din 18 Decembrie 1885 — dl Cosma a devenit director executiv al institutului.

„Albina“ a fost primul institut financiar în patrie care a introdus sistemul de juriconsult-funcționar, care s'a validat foarte bine. Mai târziu au imitat-o institutele săsești din Sibiu și unele din cele românești.

Postul de director executiv l-a ocupat dl Cosma la 1 Ianuarie 1886.

Până atunci „Albina“ era aproape unicul institut financiar românesc în Ungaria. Dar activitatea ei de 16 ani dezvoltase deja simțul de emancipare din cătușile capitalului străin în poporul român, și se simțea deja necesitatea de institut național și în alte centre, la ce „Albina“ cu plăcere a oferit concursul său.

La 1885 s'a înființat „*Timișana*“ în Timișoara, la 1887 „*Victoria*“ în Arad, la 1888 „*Silvania*“ în Șimleul Silvaniei, și pornit odată acest curent în câțiva ani s'au înființat atâtea bănci, nu numai în orașe, dar chiar și în comune rurale, unde mai bine se potriveau Reuniuni sistem Raiffeisen, încât se simțea necesitatea de a găsi mijloace potrivite pentru asigurarea dezvoltării solide și a administrației corecte a băncilor române.

În acest scop a convocat Domnul P. Cosma prima conferință a băncilor române la Sibiu pe 25 Iunie 1898, la care au participat 52 din 81 de bănci ce existau atunci.

În această conferință s'au luat toate măsurile necesare pentru uniformitatea conducerii, pentru soliditatea afacerilor și pentru revizuirea prin experți a bilanțelor institutelor române, și s'a luat concludul IX de următorul cuprins: „*Afacerea înființării unei bănci de asigurare cu concursul institutelor noastre se transpune delegaților spre studiere și raportare*“. Căștiune, care *chiar acuma este în stadiul realizării*.

Aceste conferințe s'au intrunit an de an, până când la 16 Iulie 1907 s'a înființat „*Solidaritatea*“, asociațiune de institute financiare ca însoțire în Sibiu.

Toate aceste conferințe au fost convocate și prezidate de dl Cosma, precum este și „*Solidaritatea*“, care la 1 Octombrie a. c. întrunea 121 din 147 bănci române existente.

Toate băncile supuse revizuirilor prin experții „*Solidarității*“ se bucură de credit de reescont la institutul nostru.

Cu aceste măsuri și cu conducerea înțeleaptă și severă a funcționarilor institutului s'a dezvoltat institutul, nostru încât: Capitalul societar, care atunci era de cor. 600,000 astăzi este de cor. 3.000,000.

Bazat pe aceste date am convocat eu pe 22 Octombrie a. c. pe domnii membri din direcțiune, din comitetul de supraveghiere, și pe conducătorii filialelor institutului la o conferință.

În această conferință am arătat starea institutului, în care a primit dl Cosma conducerea, și rezultatele obținute în acești 25 de ani. Acestea sunt în liniamente generale următoarele:

In anul 1887. Etalonul scrisurilor fonciare se reduce dela 6% la 5%, și prin aceasta se acordă împrumuturi hipotecare mai ieftine ca în trecut; iar cu considerare la clientela institutului, care constă mai ales din agricultori, suma minimală a unui credit hipotecar se fixează în 100 fiorini.

Tot odată se introduce ramul împrumuturilor cambiale-hipotecare.

In anul 1888. Cam dela acest an începând, se înființează cu concursul „*Albinei*“ mai multe institute, cărora institutul le vine în ajutor, parte prin depuneri, dar mai ales prin reescont și toate aceste institute românești progresează în mod îmbucurător.

In anul 1889. Depunerile institutului se urcă la 3 milioane fiorini, o dovadă elatantă despre reputația bună a institutului.

In anul 1890. Dividenda crește la 12%, depunerile la 3 milioane și jumătate fiorini.

Nu se pot produce scrisuri fonciare cu 5% atâtea, câte se cer.

In anul 1891. Dividenda se urcă la 13%, iar depunerile ating cifra de 4 milioane.

In anul 1892. Se introduce ramul împrumuturilor pe obligațiunicu caventi (Credit personal țărănesc).

Se creează un fond special de rezervă de 200,000. florini. Fondul general ajunge la 100,000. florini.

In anul 1893. Dividenda se urcă la 15%, depunerile întrec suma de 5 milioane. Etalonul împrumuturilor hipotecare se reduce cu 1%.

In anul 1895. Se sistematizează relut de cuartir pentru funcționarii definitivi ai institutului, fixându-se procentul în 20% din salarul fundamental.

Capitalul social al institutului se urcă la suma de 600 mii florini. Dividenda crește la 16%.

In anul 1896. Se înființează „Masa studenților“, la care primesc 50 tineri români prânz gratuit. Pentru întreținerea acestei mese se votează anual 3000 florini.

Din fondul special de rezervă se creează fondul de garanție al scrisurilor fonciare.

Anul 1897 e an jubilar: 25 de ani dela întemeierea institutului. Adunarea generală decide:

1. ridicarea unui monument primului director Visarion Roman și

2. crearea unui fond de 20,000 florini pentru un internat de băieți.

In anul 1902. Prin un decis al ministrului de comerț, scrisurile fonciare ale institutului se primesc de cautiune la toate întreprinderile publice și altfel de obligamente față de stat.

In anul 1904. Prin o hotărîre a Băncii Austro-Ungare, scrisurile fonciare se declară lombardabile la Banca Austro-Ungară și la toate Filialele ei.

Se introduce ramul împrumuturilor hipotecare cedate. Fondul de garanție al scrisurilor fonciare se urcă la cor. 500,000.

In anul 1907. Capitalul social al institutului se urcă la cor. 2,400 000, și în legătură cu aceasta se modifică statutele institutului.

In anul 1909. Se înființează o filială a institutului în Lugos, în care se contopește institutul „Lugosana“ și în scopul acesta capitalul social al institutului se urcă până la suma de 3 milioane Coroane.

Se întemeiază Agenturi în Diciosânmar-tin, Mediaș și Ibașfalău.

In anul 1910. Se înființează o Filială de a institutului în M. Oșorheiu, Agentura din Mediaș se transformează în Filială, iar în Sânmiclăușul mare și Zorlențul mare se întemeiază agenturi, cari se incorporează Filialei din Lugos.

Conform maiestruului revirementul operațiunilor cu 31 Octomvrie a. c. a fost total cor. 554.820.989-60, cu 31 Octomvrie 1909 a fost cor. 495.500.209-76, prin urmare în anul curent un plus de cor. 59. 320,788-84.

Venitul curat cu 30 Iunie 1910 a fost cor. 231.007-41. Venitul curat cu 30 Iunie 1909 a fost cor. 193 70 54, plus venit față de anul trecut cor. 37,539-84.

Pe baza acestor date autentice, din propria mea inițiativă am făcut trei propuneri, pe care conferența le-a primit cu însuflețire și în unanimitate, și a decis să fie recomandate direcțiunii spre primire și realizare. Anume:

1. Să se creeze un fond cultural, care să poarte numele „Fondul cultural Parteniu Cosma“. Destinațiunea acestui fond o va stabili Direcțiunea, în înțelegere cu dl jubilar.

2. Direcțiunea să procure pe spesele institutului portretul dlui jubilar și să-l așeze în sala de ședință. Acest portret să se fotografieze pentru toate filialele institutului.

3. Să i se prezenteze dlui jubilar, în semn de aducere aminte, un Album, cu portretele tuturor membrilor din direcțiune, din comitetul de supraveghiere, al funcționarilor și al practicanților institutului.

În urma acestora am convocat pe ziua de ieri o ședință plenară a direcțiunii, în care am împărtășit deciziunea conferenței, rugând direcțiunea să aproabe și să dispună executarea acestui deciz.

Direcțiunea după o matură consultare a adus din partea sa, în unanimitate, următoarea hotărîre:

„I. La 25 l. c. institutul „Albina“ serbează un jubileu al dlui Parteniu Cosma, din prilejul aniversării a 25-a a activității sale de director executiv.

II. Se va propune proximei adunări generale, ca din fondul special de rezervă a institutului să se creeze un fond cultural de cor. 40,000, — care să poarte numele „Parteniu Cosma“. Destinațiunea acestui fond o va fixa direcțiunea mai târziu, în înțelegere cu jubilarul.

III. Se decide pictarea unui portret al jubilarului, prin un pictor de renume. Portretul se va așeza în sala de ședință a institutului și

se va multiplica pentru toate filialele și agen-turile institutului

IV. Se hotărăște predarea unui album ocazional, în care să se cuprindă fotografia jubilarului, a membrilor din direcțiune, a comitetului de supraveghiere, a funcționarilor și a practicanților institutului.

V. Președintele institutului va convoca la 25 l. c. orele 10 a. m. o ședință plenară a direcțiunii dimpreună cu comitetul de supraveghiere, la care va fi invitat și jubilarul, căruia în această ședință i se va împărtăși întreg istoricul afacerii, i se vor aduce felicitări din partea direcțiunii, a comitetului de supraveghiere și a funcționarilor institutului, în fine i se va preda albumul de fotografii, ca o deosebită atențiune și suvenir din partea aceloră, cari împreună cu dânsul muncesc la institutul „Albina“.

VI. În aceeași zi la ora 1 p. m. se va ține un banchet, la care vor lua parte — afară de jubilar și familia sa — numai membrii direcțiunii, ai comitetului de supraveghiere, funcționarii și practicanții institutului.

Se vor rosti două toaste oficiale: unul din partea membrilor de direcțiune, dimpreună cu comitetul de supraveghiere, și altul din partea funcționarilor institutului.

VII. Direcțiunea își exprimă dorința, ca și filialele și agențiile institutului să serbeze la timp potrivit acest important moment în istoricul institutului „Albina“.

Stimate dle Director!

Ziua de azi e o zi de rară însemnătate în viața Dvoastre: numai puțunilor muritori li-e dat, ca să-și poată vedea recompensate după vrednicie, ostenețele puse în serviciul neamului.

Antecesorul D-voastre, care a dat ideea și a întemeiat acest institut, nu s'a putut însă împărtăși de acest favor. După moartea sa institutul și-a arătat recunoștința față de Visarion Roman: prin dispozițiunea de a i se ridica un monument la mormânt.

Eternizarea recunoștinței, ce Vi se aduce Dvoastre, e mai strălucită și mai durabilă, decât monumentele de marmoră. Când îmi împlinesc datorința plăcută, incredințată mie din partea onoratei direcțiuni, de a Vă felicită în numele ei la aniversarea jubileului de 25 de ani, de când stați în fruntea afacerilor acestui institut, rog pe bunul Dumnezeu: să Vă dăruiască încă mulți ani putere trupească și sufletească, ca să puteți continua activitatea Dvoastre, pe calea străbătută până acum; iar noi, cari împreună cu Dvoastră muncim, Vă vom da, ca și până acum, tot sprijinul, ca acest institut să fie mândria

neamului nostru. Primiți dle director, Albumul, ce vi-l ofere stima și recunoștința noastră a tuturor!

Să trăiască domnul Director!

„Albumul“ prezentat este un album de fotografii artistic executat, conținând în un aranjament cu gust făcut, pe pag. primă fotografia iubilarului cu dedicația și pe pag. următoare fotografiile membrilor direcțiunii, ai comitetului de supraveghiere și ai tuturor funcționarilor „Albinei“. Pe pag. ultimă este edificiul institutului.

A urmat imediat discursul rostit de președintele comitetului de supraveghiere, de dl Mateiu Voileanu, pe care asemenea îl redăm în întregime:

Onorată ședință festivă!

Domnule Director!

În viața societăților, ca și în cea a singuraticilor, sunt momente, în cari omul face un mic popas, spre a-și da seama de cele petrecute. Se aseamănă aceasta cu drumul unui călător prin un codru des, care ridicat la o înălțime oarecare ajuns la un luminiș, se oprește și face o reprivire asupra drumului parcurs. În reprivirea aceasta examinează greutățile, peste cari a trecut, cum pânește piedecile, cari iau stat în cale, și din acestea școate învățături în fața piedecilor și greutăților, cari îi stau încă înainte.

În situațiunea aceasta suntem noi azi, direcțiunea, comitetul de supraveghiere și funcționarii institutului „Albina“.

Am ajuns la un luminiș, unde ne-am oprit spre a ne da seama de lucrurile petrecute.

Se împlinește un pătrar de veac de când prevedința divină prin factorii competenți legali Te-a chemat la conducerea institutului „Albina“ în calitate de director executiv. Aniversarea acestui pătrar de veac o sărbăm noi azi, aceasta ne-a întrunit azi aici. Este sărbătoare pentru noi ziua de azi, sărbătoare deosebită, și acesteia vom noi să-i dăm cuviincioasă și deamă manifestațiune.

Să privim lucrurile, dupăcum ni-se prezintă ele înainte cu un pătrar de veac. Anul 1885 ne a adus multe și mestecate, dupăcum de comun se întâmplă în lume, și din acestea unele ne-au privit mai deaproape pe noi.

Deja la începutul anului se pornește în Cluj o mișcare neobicinuită și o mare agitațiune în jurul unei societăți de maghiarizare cunoscută azi sub numirea specifică

Emke. In legătură cu aceasta se ridică valuri de atacuri asupra institutului „Albina“. Ziarul „Ellenzék“ publică un articol din peana lui Ugron Gábor, în care se face propagandă pentru o bancă ipotecară ardeleană, care se ia locul „Albinei“ și să salveze proprietatea în Ardeal pe mâna Ungurilor. Prin aceasta s'ar putea promovă interesele reuniunii și s'ar pune frâu „Albinei“, care proprietatea de pământ a Ungurilor o vinde și o lîferează Românilor.

Este pură întâmplare, că în numărul 2 al ziarului „Telegraful Român“ dela 5/17 Ianuarie 1885 am scris și subscris eu un articol, în care am apărut „Albina“ în fața învinuirilor grave ridicate asupra ei.

Mai mult decât atacurile din partea presei ungurești din Cluj mi-au insuflat îngrijiri neîncrederea, răceala, ca să nu zic dușmănia, cu care eră întimpinată „Albina“ din partea unei părți a publicului românesc, și a societății române din Sibiu.

Lucrurile s'au înăsprit spre rău.

În primăvara anului 1885, se fac alegerile pentru sinodul nostru arhidiecezan și la aceste alegeri se face din partea partidei contrare metropolitului nostru de atunci presiune și agitațiune ne mai pomenită în biserica noastră.

Se primenește consistorul arhidiecezan cu oameni noi, pronunțați pentru pacea în biserică. În senatul episcopesc se alege și directorul „Albinei“ Visarion Roman.

Se pornește îndată o luptă pătimașă în contra „Albinei“, luptă purtată de mulțori cu mijloace necinstite, cu denunțaiuni.

Pe când presa din Cluj zugrăvia lucrarea „Albinei“ ca primejdie pentru Unguri, luându-le pământul și împărțindu-l Românilor, pe atunci o parte a presei române prezentă „Albina“ și pe oamenii ei ca unelte, mijloc bine venit în mâinile guvernului.

„Guvernului îi vine mai bine la socoteală Visarion Roman decât Ioan de Preda“ — scria Tribuna. „Pun șurubul în „Albina“, el trebuie să crepe în consistorul din Sibiu“.

Acestea se întâmplă prin Aprilie, îndată după sinod, pe socoteala directorului „Albinei“ Visarion Roman.

Roata norocului și a nenorocului se schimbă, dupăcum e rânduit dela Dumnezeu, căci toate sunt dela Dumnezeu.

La 11 Maiu, Luni dimineața o admirabilă zi de Maiu, la oarele 7, merg la cofetăria Klaus spre a dejună. Acolo aflu pe consilierul Iacob Bologna înecat în lacrimi. Abia a fost în stare să-mi spună că a murit „Visarion Roman“.

Am venit la „Albina“ și pe Domnia Ta Domnule Director Te am aflat în biroul directorului executiv. Sdrobit de durere scriai la necrolog și formulai propunerile pentru ședința consiliului de direcțiune privitoare la înmormântare și la modalitatea, cum se exprime direcțiunea familiei condolențele sale.

La înmormântare a pontificat mitropolitul Miron, azistat de consistorul arhidiecezan.

În procesul de presă contra redactorilor George Barițiu și Ioan Slavici juriul de presă din Sibiu a adus verdict de achitare, cel din urmă verdict al acelui juriu, care apoi încă în acel an a fost mutat la Cluj.

Românii din Sibiu voiesc să aranjeze banchet în onoarea celor achitați. Junimea dela universitatea din Cluj încă trimite telegramă de felicitare.

Eram în conferență peste 30 de bărbați și am căzut toți de acord să publicăm telegramele fără iscălituri, să nu expunem tinerimea la persecuțiuni. A doua zi se publică telegramele cu iscăliturile tinerilor.

Senatul universitar le-a făcut proces disciplinar și i-a pedepsit. Pre noi toate acestea ar fi să nu ne privească. Ținuta tinerimii din Cluj s'a pus în sarcina societății Iulia, care apoi s'a desființat. Societatea Iulia dimpreună cu tinerimea s'a pus apoi în cărca „Albinei“, căci ea a sprijinit toate mișcărilor românești din Cluj.

Și acum să încheiăm cronică anului 1885.

În ziua de Crăciunul nostru, când eră să avem și noi liniște, și să ne bucurăm ca toți creștinii de Nașterea Domnului, când eră să ascultăm eclindele copilașilor noștri, cari ni se scot și se întocmesc cu datine streine de firea neamului nostru, ziarul „Neue Freie Presse“ din Viena ne surprinde cu o telegramă din Cluj. Kulturegylet-ul din Cluj alarmă lumea cu o nouă mișcare a naționalităților în Transilvania. Dr. Karl Wolff este ridicat din redacția ziarului Sieb. Deut. Tageblatt din Sibiu, deoarece nu e destul de radical — în faptă el a fost pus director la Sparcassa din Sibiu — și în fruntea „Albinei“ a ajuns fostul deputat dietal Parteniu Cosma.

Se mai spune apoi, că Asociațiunea face agenturi prin ținuturi locuite de Unguri, că în Orăștie a făcut o nouă bancă „Ardeleana“, și în Timișoara e în înființare tot o bancă, și altele de acestea.

Aceasta e situațiunea la finea anului 1885.

Între asemenea împrejurări războinice ai fost chemat Domnia Ta la conducerea Albinei.

Ce a devenit „Albina“ în acest pătrar de veac sub conducerea D-tale Domnule Director, cum s'a dezvoltat ea, cum a înmulțit capitalul, cum și-a multiplicat afacerile, toate acestea le-a tălmăcit în deplină cunoștință și competență, cu cuvinte măiestre Venerabilul Președinte al direcțiunii, care martor ocular la toate cele petrecute, poate zice cu poetul antic schimbând un singur cuvânt: *quaesquae ipse pulcherrima vidi, et quorum fors magna fui*“.

Auzind eu cele expuse de venerabilul președinte al direcțiunii, mi-am zis în mine: oare mai rămâne și pentru mine ceva de zis ca laudă la această sărbătoare a noastră, sau simplu să mă alătur la frumoasele cuvinte înșirate cu atâta măiestrie?

Mie Domnule Director mi-s'a rezervat locul onorific să Te felicitez în numele comitetului de supraveghere.

M'am întrebat și mă întreb: care a fost farmecul, ce a susținut disciplina în corpul funcționarilor noștrii în un pătrar de veac? Care a fost farmecul, ce a dat funcționarilor puterea, voia de lucru, ca să facă ceea-ce au făcut în acest pătrar de veac?

Domnia Ta, Domnule Director ai fost model de funcționar, cel dintâi la începutul oarelor de birou, cel din urmă la încheierea aceluia. Ai avut priceperea cuviincioasă, ai avut ochii deschiși pentru toate cele ce s'au întâmplat în institut. D-Ta ai condus lucrurile, D-Ta ai controlat activitatea și purtarea fiecărui funcționar, l-ai pus pe fiecare la locul său.

Pilda aceasta bună și conștiința, că aici se face controlă și supraveghere severă și dreaptă; acestea au susținut disciplina în corpul funcționarilor, acestea au înviorat lucrările lor.

Pentru acestea-Ți aducem noi, comitetul de supraveghere al institutului, prinosul nostru de recunoștință.

Omul conștientios își consultă la asemenea momente festive conștiința sa, care este cel mai drept judecător. Răsplata pentru împlinirea datorințelor o dă fără îndoială conștiința curată.

Conștiința aceasta curată o ai D-Ta Domnule Director în momentele acestea. În deplină conștiință poți rosti cuvintele Apostolului ginților către Timoteiu: „Luptă bună am luptat, curgerea o am plinit, credința o am păzit“. (Cartea II. către Timoteiu cap. 4, vers 7).

Lupta bună în apărarea interesului institutului în pătrarul de veac trecut, credința care o ai păstrat institutului, totdeauna și

între toate împrejurările, virtuțile acestea voim noi să le accentăm, și să le răsplătim azi.

Dăm laudă Domnului pentru darurile cu care Te-a împodobit; dăm laudă Domnului, care Te-a chemat la conducerea acestui institut, pe care l-ai înălțat la starea de azi.

Cât pentru plinirea curgerii, rugăm pe bunul Dumnezeu, ca în depline puteri trupești și sufletești să Te țină încă mulți, mulți ani în fruntea institutului „Albina“ pentru binele, înflorirea lui și pentru fericirea familiei D-Tale.

Să trăiești Domnule Director.

În numele corpului funcționarilor a vorbit apoi dirigentul filialei din Brașov a institutului, d-nul *Dr. Nicolae Vecerdea*, rostind următorul discurs:

Mult stimat domnule director!

Toma Carlyle, marele istoriograf englez, făcând o admirabilă apoteoză a muncii, arată în una din celebrele sale scrieri feluritele forme, pe cari le-a îmbrăcat eroismul vremurilor apuse, apoi zice și probează totodată în mod foarte genial, că istoria numai pe acei oameni mari i-a eternizat și i-a în-cununat cu aureola de erou, în cari a aflat *valoare individuală fundată pe muncă și pe sinceritate!*

Acest adevăr istoric, precum și întregul fel cum a văzut și cum a apreciat Carlyle lumea, au pătruns în toate inimile simțitoare și în toate capetele gânditoare așa fel, încât azi toate popoarele culte sau doritoare de cultură știu, că *munca productivă și onestă este singurul și vecinicul izvor al tuturor valorilor atât materiale, cât și al celor morale și culturale!*

Din comparațiile, cari se pot face între popoarele vechi și mari, de care ne vorbește Carlyle și între mai modestul nostru neam românesc din Ungaria de-o parte și de altă parte între eroii glorificați de același Carlyle și între bărbații mari ai neamului nostru, putem constata ușor și fără nici o exagerare *adevărul indiscutabil, că munca onestă și hărnicia personală, sunt însușirile fundamentale și caracteristice sau mai bine zis, sunt cele mai generale și alese virtuți ale acestui neam românesc în genere și ale țărânului român din această țară îndeosebi!* și că printre bărbații aleși ai acestui neam aflăm figuri impunătoare, a căror valoare individuală rezidă tocmai în munca onestă și productivă, pe care au săvârșit-o.

Domnii președinți antevorbitori au indicat lunga și valoroasa D-Tale activitate în mod atât de luminos și au apreciat-o cu atâta competență, încât mie nu mi-a rămas altceva, decât ca evitând după putință orice repetiție, să trag câteva concluziuni, respective să fac niște încheieri din cele spuse de

dânșii, așa dupăcum înțeleg eu sărbătoarea de azi și apoi să contribui cu un mic adaus dupăcum e posibil între marginile programului stabilit.

Astfel privind activitatea desfășurată pe teren politic, bisericesc, cultural și social în lungul period de peste 40 de ani, noi, funcționarii „Albinei“, vedem în ea o muncă neobosită, înțeleaptă și productivă, pe care o continui și azi cu o trezvie atât de limpede, cu o energie atât de intenzivă și cu succese atât de strălucite, încât este mai presus de ori și ce îndoială, că *munca românească din această țară posedă azi în D-ta pe cel mai valoros, pe cel mai nobil și pe cel mai productiv reprezentant al ei!*

Insușirea aceasta a D-tale este dovedită prin faptul de atâteaori repetat și de toată lumea românească cunoscut, că la noi, la Românii din Ungaria nu se mai face azi nici o întreprindere de interes mai general, nu se mai înființează nici o instituție publică mai de seamă, iar în cazuri de nevoie și de primejdie, care amenință vre-o instituție românească sau vre-un interes general românesc, nu se mai iau măsurile de apărare, fără să se fi cerut conlucrarea, sfaturile sau cel puțin părerea d-tale. Faptul acesta onorific nu se poate explica și înțelege altfel, decât așa, că în opinia publică românească trăiește și să menține convingerea generală, că conlucrarea D-tale este onestă și productivă, sfaturile d-tale sunt prudente și folositoare, iar părerile D-tale sunt sincere și binevoitoare! Astfel aceasta însușire a D-tale s'a prefăcut în timpul din urmă în o reputație atât de bine stabilită și atât de mult acreditată la noi Românii din această țară, încât eu sunt absolut sigur, că nu greșesc și nu exagerez de fel dacă — gândindu-mă la rara și marea trecere deasemenea natură, de care se bucură oarecând Deák Ferencz în opinia publică maghiară! — afirm, că D-ta mergi în actuala noastră viață publică, pe aceea cale sigură, pe care vei ajunge, între împrejurări normale, la frumosul și meritatul titlul de *înțeleptul neamului românesc din această țară!*

* * *

Luând în considerare, că înainte de directoratul executiv, D-ta dela 1877 până la 1886 ai fost membrul și de repetiteori delegatul direcțiunii, precum și avocatul iuriconsult al „Albinei“, scot la iveală faptul, că stai în serviciul acestui institut deja de 33 de ani, care comparat cu serviciul singuraticilor domni din direcțiune și din comitetul de supraveghere, precum și cu al singuraticilor funcționari, este cel mai lung. de unde urmează, că *D-ta ești nestorul tuturor aceloră, cari ne aflăm azi în serviciul „Albinei“.*

Implinind și eu prin ocuparea mai multor posturi și funcțiuni aproape 23 de ani în serviciul acestui institut, am avut multe și bune ocaziuni, să cunosc istoricul și organismul lui. Am privit în-

deosebi organismul „Albinei“ și anume nu numai după regulile anatomiei, adevă în starea lui de repaos, ci și în mișcarea lui fiziologică, adevă în funcționarea și treptata lui dezvoltare progresivă dirijată de D-ta până azi, așa încât mă socot destul de orientat și destul de chemat, ca să fac și eu unele aprecieri în deplină cunoștință a lucrurilor.

Astfel din istoria „Albinei“ știu d. e. că la 1889 în adunarea generală ordinară a acționarilor, D-ta, autorizat de cei mai buni și cei mai devotați membrii ai direcțiunii de pe atunci și în conțelegere cu bravul D-tale antecesor, fericitul V. Roman, ai combătut, ai zădărnicit și ai suprimat doar pe cea mai primejdioasă din toate acțiunile și atentatele pornite și îndreptate contra institutului nostru în întreaga lui existență de aproape 40 de ani. Sunt sigur, că toți aceia, cari cunosc acel caz, fie din propria lui intuiție, fie ulterior din acte, vor recunoaște dimpreună cu mine, că D-ta ai săvârșit în aceea memorabilă acțiune *un adevărat act de salvare*, care apreciat după situația foarte critică de atunci, este totodată un *act de eroism* în modestele noastre împrejurări.

Din munca și creațiunile organizatorice ajunge, dacă voiu indica d. e. conferențele directorilor de bancă dela 1898, prefăcute în „Solidaritatea“, care la rândul ei crează tocmai acum prima bancă de asigurare română în Ungaria; sau sistemizarea posturilor de funcționari stabili, făcută la 1888; în fine organizarea filialei din Brașov, efectuată la 1896 împreună cu regretatul dirigent V. Bologa, precum și lunga serie de normative, regulamente și instrucții elaborate pentru nouăle filiale din Lugos, Mediaș, Oșorheiu ș. a., pentruca să pot afirma în deplină conformitate cu adevărul indiscutabil, că toate acestea constituiesc o mare epocă de dezvoltare și de consolidare în viața institutului nostru și că aceasta epocă ai făcut-o în primul rând D-ta, de aceea este și va rămâne legată pentru totdeauna de numele D-tale!

Epoca aceasta este atât de strălucită și are pentru institutul nostru o însemnătate atât de mare, încât dacă avem datorințele de recunoștință și de onoare națională — și eu zic că le avem! — ca să știm și să mărturisim totdeauna și în tot locul, că fericitul *Visarion Roman a fost genialul întemeietor al „Albinei“, apoi tot asemenea datorințe ni-se impun, ca să constatăm și să mărturisim îndeosebi azi, că D-ta ai devenit și vei rămâne pentru totdeauna, înțeleptul și energicul organizator al ei.*

Despre funcționarii „Albinei“ îndeosebi și despre funcționarii de bancă români din Ungaria în genere țin să spun următoarele:

În Aprilie 1872 când și-a început operațiile sale, „Albina“ avea cu totul patru funcționari: 2 teologi, din care unul era genialul ei întemeietor și dl N. P. Petrescu, pe care îl vedem cu plăcere și acum aici,

1 jurist d-l Ștefan Lissai, fratele eminentului nostru coleg, d-l contabil-șef Iosif Lissai și 1 soldat penz. cu rangul de sergent-major, răposatul Christian Zidu. O sistematică calificare specială pentru afaceri de bancă, fie în teorie, fie în praxă, nu avea nici unul.

La începutul anului 1886, când ai devenit D-ta director executiv aveai vre-o 12 funcționari cu D-ta cu tot. Alți români funcționari de bancă nu erau în toată Ungaria, pentru-că afară de „Furnica“ înființată tot de „Albina“ la 1883 în Făgăraș și de „Cassa de păstrare“ din Săliște, înființată la 1884 și afară de alte vre-o 2—3 tocmai atunci la înființare, nici bănci românești nu existau altele. De o categorie sau clasă socială a funcționarilor de bancă nici vorbă nu putea fi la noi, la Românii din Ungaria.

Azi după 25 de ani stau cu totul altfel funcționarii de bancă!

Azi numai în birourile „Albinei“ sunt aplicate permanent aproape 100 de persoane, din cari vre-o 60 sunt funcționari sistemizați și definitivi, iar celelalte vre-o 40 se află în stări de tranziție sau în condiție de servitori, dar stau și ele în serviciul exclusiv al „Albinei“ și în deosebi trăiesc din dotația acordată de „Albina“.

Numărul total al funcționarilor și a practicanților aplicați pe la celelalte bănci, însoțiri, societăți comerciale și alte întreprinderi românești de pe terenul economic financiar, se urcă la vre-o 850—900. Prin urmare cred, că nu exagerez, când zic, că azi avem în patria noastră cu totul cam 1000, funcționari de bancă români!

Dar „Albina“ mai are în serviciul său — după cum se știe! — și alte organe, alese și angajate după trebuință dintre Românii fruntași de prin centrele economice-financiare ale patriei noastre. Acestea organe sunt *bărbații de încredere*, cari au intrat și trăesc în astfel de raporturi cu „Albina“, încât și în situația lor de azi *fac o parte întregitoare* din actualul ei organism. Continuarea și perfecționarea organizării acestor *valoroși colaboratori*, este și rămâne deocamdată una dintre cele mai de samă probleme ale viitorului apropiat.

Asemenea bărbați de încredere numai „Albina“ singură are aproape 300, iar celelalte bănci românești la olaltă încă au un foarte considerabil număr de asemenea organe.

Acum, dacă grupăm și apreciem din toate punctele de vedere românești după însemnătatea și valoarea lor socială atât pe acești vre-o 1000 de funcționari, cât și pe bărbații de încredere împreună cu familiile ambelor grupe: ne aflăm față în față cu o nouă și foarte viguroasă clasă sau categorie socială a neamului românesc din această țară, care e întemeiată și susținută numai de institutele economice financiare românești, este deja și acum, dar

va deveni în cea mai scurtă vreme cea mai deșteaptă, cea mai harnică, cea mai independentă și totodată cea mai națională din toate categoriile păturii intelectuale a neamului nostru din această țară.

Sociologul, care va studia începuturile și formațiunea acestei categorii sociale, va trebui să afle și să constateze, că D-ta dimpreună cu eminentii D-tale colegi mai tineri, precum sunt d. e. Dr. I. Mihu, la Orăștie, Em. Ungurean la Timișoara, Dr. T. Mihali la Dej, A. Cosma în Șimleu! — și cu alții asemenea, sunteți adevărații creatori ai acestei categorii sociale, iar D-ta în deosebi ești de bună samă primul ei organizator.

Mult stimat domnule director!

Am scos aceste date și momente din productiva D-tale muncă și din valoroasele D-tale fapte și le-am apreciat *înadins*, pentruca din apreciere să iasă la iveală, că noi funcționarii „Albinei“ am cultivat și cultivăm față de D-ta un raport, pe care îl pot caracteriza mai bine, dacă citez pe același Carlyle, când zice că: „Nu este alt sentiment mai nobil în inima omului, decât sentimentul de admirațiune pentru unul mai înalt decât el însuși“ și când spre întărirea acestui adevăr adaugă, că „Omul nu poate da o mai mare dovadă a micimei lui, decât prin lipsa lui de credință în oamenii mari“.

Noi ne simțim mândri și totodată fericiți că am avut și avem în puternica D-tale individualitate un șef atât de înțelept, cu atât simț de dreptate și de echitate și îndeosebi atât de harnic, încât am putut și putem cultiva și azi această frumoasă virtute foarte ușor, fără nici o umilire, în toată sinceritatea și îndeosebi fără să fim ajuns vre-odată în penibilă situație de a retăcea și cu atât mai puțin de a suprima ceva din treaza noastră conștiință de demnitate.

Cam acestea și altele asemenea sunt sentimentele, convingerile și aprecierile față de D-ta, față de productiva D-tale muncă și față de numeroasele și valoroasele D-tale fapte, când venim și noi să-ți prezentăm modestele, dar sincerele noastre felicitări, pentrucă „bunul Dumnezeu Ți-a ajutat să-Ți împlinești întreg și sănătos 25 de ani în importanta și greaua funcțiune de director al „Albinei“ și îndeosebi pentrucă în întreg acest pătrar de veac ai fost *bunul și iubitul nostru șef!*

Însoțind sincerele noastre felicitări cu tot așa de sincera noastră dorință ca Dumnezeu să ni Țină tot așa de sănătos și în viitor, îți zicem din toată inima un: „Să trăiești încă mulți și fericiți ani!“

La ovațiunile, ce i-s-au făcut din partea celor prezenți, după fiecare din vorbirile rostite, iubilantul a răspuns adânc emoționat următoarele:

„Vă rog dlor, ca în momentul acesta de firească emoțiune să nu cereți dela mine, ca și eu să Vă răspund cu cuvinte atât de elocvente, cum au fost felicitările rostite de Dvoastră, cu atât mai vărtos, că eu, de când am abandonat terenul politic, nu-mi mai bat capul și cu arta oratoriei.

De 33 ani împliniți, decând în diferite calități mi s'a dat posibilitatea să iau parte activă la conducerea acestui institut, am participat și eu la câteva festivități iubilare, în timpul mai recent se fac chiar și de 10 ani, dar nici odată n'am râvnit la astfel de lucruri. Pentrucă n'am ce face, dar așa-mi este firea, — eu nu țin la reclamele moderne, adeseori puse la cale de înșiși cei sărbătoriți, ci mă mulțănesc cu satisfacția internă, care o simte fiecare bărbat serios, convins că după putință și-a împlinit datoria în poziția ce o ocupă.

Și dacă cu toate acestea Dvoastră, — din cari unii cunoașteți aceste vederi ale mele — găsiți că prestațiunile mele la prosperarea institutului, mă învrednicesc și de o astfel de manifestațiune, n'am decât să mă plec, să cred și eu, că doară aceasta ar fi și interesul institutului, în al cărui serviciu stau, și să Vă mulțumesc din inimă pentru extraordinara distincțiune, cu care mă surprindeți.

Atât pentru trecut, cât mai vărtos pentru viitor însă, țin să fixez mijloacele prin cari mi s'a dat posibilitatea, ca să ajungem la dezvoltarea actuală a institutului.

Factorul principal, care mi-a stat în ajutor, este corpul funcționarilor institutului.

Pentrucă, oricât de corecte și folositoare să fie dispozițiunile consiliului de administrațiune, acelora numai ducerea la îndeplinire prin funcționarii institutului le dă viață.

Intru realizarea acestui scop prima și permanenta mea îngrijire a fost, să mi creez un corp de funcționari zeloși, ambițioși de situațiunea lor și disciplinați.

În acest scop, din'timp în timp, după împrejurări, m'am nizuit să le asigur o subsistență sigură și o cualificațiune superioară.

Am introdus examenul de cualificațiune, care în întreagă Ungaria numai la institutul nostru există, la care după o praxă de cel mult doi ani au să se supună practicanții, cari reflectează la posturi de oficial la institutul nostru.

Am introdus clasele între funcționari și avansamentul normal, cu posibilitatea însă, ca înaintarea să se facă și în mod extraordinar, după vrednicia funcționarului.

Și am introdus și o disciplină, după putință culantă relativ la greșeli omenesti, de

cari nici unul nu suntem scutiți, dar *severă* și fără nici o cruțare *relativ la delicta premeditate*, despre ce au avut ocaziune să se convingă funcționarii institutului de câteva ori.

Astfel mi-a succes a-mi creia un corp de funcționari, de care sunt mândru, cu colaborarea cărora am înălțat institutul la nivoul de care se bucură astăzi, situație la care fiecare funcționar își are partea sa de muncă cinstită.

Constatate acestea, repet mulțămăta mea, urându-Vă, ca Dzeu să Vă țină la mulți ani fericiți“.

Terminată ședința festivă cu o scurtă vorbire a prezidentului, iubilantul a fost felicitat în persoană din partea Excelenței Sale Arhiepiscopul și Metropolitul *Ioan Meșianu*, însoțit de Preacuvioșia Sa Domnul arhiman-drit, vicar arhiepiscopesc *Dr. Ilarion Pușcariu*. Au urmat apoi în corpore comitetul parohial din Sibiiu-cetate și comitetul despărțământului Sibiiu al „Asociațiunii“, a cărora prezident este iubilantul; corpul profesoral dela Școala civilă de fete a „Asociațiunii“ și mai mulți particulari stimători ai iubilantului.

La locuința sa d-nul Cosma a fost felicitat din partea comitetului „Reuniunii femeilor române din Sibiiu“ și a directorilor institutelor financiare săsești din loc: „*Boden-Credit-Anstalt*“, „*Hermannstädter allgemeine Sparkassa*“, „*Hermannstädter Vorschussverein*“ și „*Siebenbürger Vereinsbank*“, precum și din partea directorului *Societății de electricitate* din Sibiiu (*Elektricitätswerk A. G.*), a căreia viceprezident este jubilantul.

La oarele 1 d. a. s'a ținut un banchet festiv în restaurantul *Brote*, participând aproape 100 de persoane. S'au rostit două toaste oficiale în onoarea jubilantului și familiei sale, unul în numele direcțiunii și a comitetului de supraveghiere din partea viceprezidentului direcțiunii dl *Dr. Liviu de Leményi* și altul în numele funcționarilor din partea dlui adv. *Dr. Octavian Russu*, după care au urmat în partea neoficială și alte număroase toaste binesimțite și scânteind unele de idei în adevăr înălțătoare.

Din numărul de aproape 350 de telegrame și scrisori de felicitare sosite din prilejul jubileului dlui P. Cosma și cărora în mare parte s'a dat cetire la banchet, lăsăm

să urmeze aci câteva, rezervându-ne a reveni asupra celorlalte în numărul nostru viitor:

Arad.

La jubileul activității unui pătrar de veac pe terenul național-economic, primește și felicitarea mea dorindu-Ți încă mulți ani de viață și muncă rodnică.

Episcopul Ioan.

Caransebeș.

Apreciindu-Ți meritele frumoase câștigate pe toate terenele publice, bisericesc, cultural, economic și social, mă închin muncii neobosite și conștientioase, ce ai depus-o pe altariul progresului obștesc dorindu-Ți încă mulți ani cu sănătate, iară tinerimea aibă-Te pildă vie despre cum să-și înțeleagă tot Românul inteligent rostul său în viața neamului.

Episcopul Miron.

Șimleu-Silvaniei.

În numele *Diracțiunii „Solidarității”* doresc ca încă mulți ani să puteți stă în fruntea însoțirii institutelor noastre spre înflorirea ei.

Andrieu Cosma.

Ploiești.

De jubileul D-Tale îți urez toate fericirile și viață lungă.

Take Jonescu.

Brașov.

Omagii de recunoștință directorului jubilar al „Albinei” sprijinitorul devotat al învățământului comercial românesc.

Profesorii Școlii comerciale:

Vlaicu, Socăciu, Bârseanu. Panțu. Pricu, Dr. Stinghe și Sânjoanu.

Brașov.

Încărunțit în merite și jertfe pentru neam, biserică și școală, jubileul D-Voastră este o sărbătoare românească la care ne aducem și noi prinusul nostru de recunoștință, admirație, respect și devotament.

Corpul profesoral din Brașov:

Virgil Onițiu, Budiu, Dr. Blaga, Bunea, Petrovici, Ciortea, Vătășan, Banciu, Sulică. Dr. Bogdan, Stinghe, Chelariu, Percea, Lacea, Bogdan, Blaga, Neguțiu, Roșca și Lupan.

Brașov.

Astăzi este hramul bisericii noastre Sfântul Nicolae, pe care ați ajutat-o pururi în cauza rentei și în alte cauze mari. În numele bisericii și a școlilor noastre, în numele poporului, rog din altar pe Atotputernicul să țină încă mulți ani pe iubitul nostru binefacător Parteniu Cosma în pace, întreg, sănătos, voinic și vesel.

Dr. Saftu.

Viena.

Neobositului muncitor în toate ramurile vieții noastre publice, respectuoase felicitări la jubileu.

„România Jună”.

Hunedoara.

Plecăm steagul respectului și admirației noastre în fața muncii iubire și rodnice. La mulți ani.

Redacția foii economice „Tovărășia”:

Vasile C. Osvadă.

Brașov.

Felicitări și sincere urări de bine.

Redacția „Gazetei Transilvaniei”.

Budapest.

Munkásságának negyedszázados évfordulója alkalmából fogadja őszinte, meleg üdvözlötünket azzal, hogy hiteléletünk érdekében kifejtett munkássága hozza meg a jövőre is azokat a bőség-sen megérdemelt gyümölcsöket, amelyek eddigi munkássága nyomán jártak.

Magyarországi pénzintézetek országos szövetsége:

Dr. Berényi,
titkár.

Mándy
ny. min. tanácsos, elnök.

A fost o sărbare simplă, fără pompă externă, sărbarea jubilară a d-nului P. Cosma, dar a fost cu atât mai înălțătoare și impunătoare prin mulțimea manifestațiilor de sinceră alipire și stimă, de care a fost împărtășit jubilarul din apropiere și din depărtare. Ele sunt cu atât mai prețioase pentru jubilar, cu cât au fost de o spontaneitate cum puținora muritori le este dat să vadă.

O lămurire.

În numărul ultim al tovarășei noastre „Tovărășia” din Orăștie domnii Vas. C. Osvadă și Ioan Moța se ocupă ambii, în câte un articol separat, cu organul și redactorul nostru. Suntem învinuiți, că *ne-am luat de mână* cu dl I. Epure, notar și directorul băncii „Plugarul” din Cacova (Banat), „care în o dare de seamă a sa a debitat niște injurii, minciuni și calomnii josnice” la adresa „Reuniunii proprietarilor de vite din Orăștie” resp. a d-lor Osvadă și Moța”, afirmând că lucrează numai pentru câștig și pungile lor proprii. Dl Moța vorbește chiar de o ținută perfidă și dușmănoasă a „Revistei Econ.”, de 2—3 suflete vrăjmașe, ce sunt aproape de noi și de „Albina”, cari din o răutate ignobilă au prigonit și prigonesc „Reuniunea proprietarilor de vite din Orăștie”.

Nu suntem prietini polemilor. De acestea avem chiar acum destule în jurul tuturor instituțiilor noastre. Nu vom reflecta deci la acuzațiile ridicole ce ni-se aduc. Pentru dumerirea d-lor Osvadă și Moța ținem însă să declarăm pe scurt:

N'am avut cu publicarea dării de seamă despre „Insoțirea reciprocă pentru asigurarea vitelor” din Cacova *intenția, ce ni-se atribuie; nu ne-am identificat* cu afirmațiile cuprinse în darea de seamă a dlui Epure și *n'am scris* că d-nii Osvadă și Moța lucrează *numai* pentru câștig și buzunarele lor. Am scris, pe baza raportului din cestiune, simplu că: „Insoțirea” din Cacova nu umblă după nici un fel de câștig, ci-și acopere din cotizațiile membrilor numai speșele efective. În privința aceasta se deosebește atât de „Reuniunea regnic. pentru asigurarea vitelor din Budapesta”, cât și de „Reuniunea proprietarilor de vite din Orăștie”, în ființată și condusă de d-nii V. C. Osvadă și Ioan Moța, cari — precum se zice în raport — *ambele au în vedere pe lângă ajutorare și câștigul”.*

Prin urmare *nu este adevărat*, ce spune dl Moța „că „R. E.” a ales anume din tot lungul raport calomnios tocmai pasagiul, care ponegrește personal pe dl Osvadă și pe D-Sa”, pentru că în cele scrise de noi este vorba de cele două reuniuni, „cari ambele au în vedere pe lângă ajutorare și câștigul”, și aceasta nu este ponegrire.

Supărarea și atacurile dlor Osvadă și Moța sunt deci lipsite de bază și izvoresc numai din o susceptibilitate exagerată.

Suntem învinuiți, că la sfatul cel mare al tovărășilor în Hamburg, n'am amintit și despre „Reun. proprietarilor de vite din Orăștie“, că n'am luat notiță despre prelegerile economice, ce le ține dl Osvadă și despre raportul publicat asupra activității reuniunii.

Datele precise referitoare la „Reun. proprietarilor de vite din Orăștie“ și alte multe tovărășii, ne-au lipsit înainte de congresul din Hamburg și ne lipsesc și azi; lipsesc și din „Anuarul băncilor române pe 1911“ *pentru că dl Osvadă, în butul repetițiilor sale promisiunii a uitat să ni-le trimită, pentru ca apoi să ne învinuiască pentru lipsa lor tot pe noi.*

Ce privește rapoartele asupra apostolatului dlui Osvadă, credem că suntem în drept, ca organ economic, a așteptă ca acelea să se trimită și „Revistei Economice“, cum se trimit celorlalte foi, în care caz nu lipseam a lua și noi act de propaganda, de sigur laudabilă, ce o face dl Osvadă pentru tovărășii.

Codificația internațională a dreptului cambial.*)

(Urmare).

II.

Planul legii cambiale unitare fiind croit după modelul german, iar legea cambială ungară fiind tot o refacere a legii germane, normele de mai la vale, acceptate de Conferența din Haga, le vom înțelege ușor.

I. Forma cambiei trasate.

§. 1. Cambia trasată trebuie să cuprindă:

1. Numirea de cambie, introdusă în textul documentului și în limba acestuia. (Punctul 2 din *convenție* admite însă ca unele state să facă abatere dela obligamentul acesta).

2. Ordin necondiționat de plățirea unei sume.

3. Numele aceluia, în mâna căruia trebuie să se facă plata.

4. Terminul scadenței.

5. Indicarea locului de plată.

6. Numele plătitorului.

7. Datul emiterei.

8. Subscrierea trasantului.

Indicarea de primire a contravalorii nu e necesară.

§. 2. Documentul, în care lipsește ceva cerință, dintre cele prescrise în §. 1, nu poate fi admis drept cambie, decât în cazurile excepționale de mai la vale. Anume, cambia în care nu e indicat terminul de scadență, e cambie la vedere (à vista). Cambia, care nu arată locul de plată, se va achită la domiciliul trasatului, presupunând că domiciliul e indicat lămurit, ori se poate deduce neîndoios din textul documentului. Cambia, pe care nu e indicat locul emisiunii, se presupune că e emisă la domiciliul trasantului.

§. 3. Cambia poate sună la ordinul trasantului. Se poate trasă și asupra emitentului, dar în acest caz nu mai sună la ordinul lui. Se poate trasă și în contul unui al treilea, indicându-se că trebuie achitată la posesorul cambiei.

§. 4. Cu excepția cambiei la ordin propriu, orice cambie poate fi transmisă prin gir, chiar și în cazul,

dacă sună la ordin expres. Dar emitentul poate opri transmiterea prin cuvintele „nu la ordin“, ori prin expresii analoge. În cazul acesta cambia poate fi transmisă numai în forma și cu validitatea unei cesiuni.

§. 5. Cambia se poate arată de plată și la o a treia persoană aflătoare în domiciliul trasatului. Se poate stator și alt loc de plată. Pe cambie se poate designa persoana, care în caz de trebuință va face plata și se poate designa lămurit persoana, care în caz de trebuință va primi cambia.

§. 6. Pe cambia la vedere, ori pe cambia sunătoare la câțva timp după vedere, emitentul poate stator că după suma cambială trebuie să se plătească interese. Pe alte cambii se consideră de neexistență orice însemnare cu privire la interese. Etalonul de interese trebuie indicat. Dacă nu se arată, se înțeleg 5%. În lipsa altei determinări, interesele se socotesc dela data emiterei.

§. 7. Când suma cambială e scrisă cu cifre și cu litere, valabilă e suma scrisă cu litere. Dacă suma e scrisă mai de multeori cu litere, cambia e valabilă pentru suma cea mai mică.

§. 8. Când pe cambie sunt subscrieri de persoane necapabile de obligament cambial, faptul acesta nu are nici o influință asupra obligamentului subscrierilor valide.

§. 9. Când cineva subscrie o cambie în calitate de imputernicit al altuia: e responsabil personal în cazul, când nu e în stare să dovedească raportul de plenipotențiat, ori când a depășit sfera de imputernicire.

§. 10. Emitentul e responsabil pentru acceptarea și plata cambiei. Orice expresie tinzând la înlăturarea responsabilității de plată se consideră ca neexistentă. Dar remarcarea că „fără spese“ poate avea loc.

II. Girul.

§. 11. Girul se poate introduce pe cambie, pe o foaie lipită de cambie (allonge), ori pe copia de cambie și este a se subscrie de către girant. Girul e valabil, chiar și dacă giratorul nu e numit, ori dacă girantul se reștrânge numai la subscrierea numelui său pe cambie, allonge, copie. Cambia se poate giră și asupra trasatului, fără considerare dacă a acceptat-o, asupra unui girant anterior, asupra emitentului ori asupra unei persoane, care în locul unuia din cei precedenți, a primit obligamentul cambial.

§. 12. Girul de pe cambia la ordin propriu se privește numai ca o garanție în favorul emitentului.

§. 13. Prin gir, tot dreptul cambial trece asupra posesorului cambiei. Girantul, în lipsa de stipulații contrare, însemnate pe cambie, e responsabil pentru primire și plată.

§. 14. O cambie fiind provăzută cu gir în bianco, posesorul e îndreptățit:

a) a umplea girul cu numele său;

b) a umplea girul cu numele altuia;

c) a predă cambia la o a treia persoană, fără să umple girul;

d) a predă cambia mai departe cu gir în bianco, ori cu gir asupra unei a treia persoane.

§. 15. În gir se poate numi o persoană, la care în caz de trebuință, să se facă plata. Responsabilitatea pentru plată poate fi exclusă din gir, cu excepția cazului, când emitentul girează. Poate fi oprit posesorul cambiei, ca să o gireze mai departe. În acest caz girantul nu mai e responsabil față de persoana, asupra căreia totuși s'ar fi girat mai departe. La gir

*) Vezi Nr. 50/1910 al „Revistei Economice“.

se poate adăoge observarea: „fără spese“. Tot adaosul e valabil numai pentru girantul, dela care provine.

§. 16. Posesorul cambiei numai atunci se poate considera ca proprietar al ei, dacă își poate dovedi dreptul cu întreagă seria de giruri. Girul din urmă poate fi și gol.

§. 17. Persoanele în obligo pot uză numai de următoarele excepții contra posesorului cambial:

- a) că nu sunt capabile de obligament cambial;
- b) excepții contra textului și altor satoriri;
- c) excepții sugerate de dispozițiile legii cambiale.

§. 18. Când cambia cuprinde expresii ca „spre incasso“, „în procura“ etc., în aceste cazuri posesorul cambiei se consideră ca procuristul girantului, putând exercită toate drepturile oferite de cambie, dar nepunându-o cedă altei persoane decât prin indosament de procură. Persoanele în obligo pot uză față de acest posesor numai cu excepțiile, ce le-ar putea ridica contra girantului, dacă nu ar fi indosament de procură.

§. 19. Când indosamentul cuprinde expresii ca „spre asigurarea valorii“, „spre amanet“: posesorul cambiei se consideră de creditorul valorii de amanet. Poate exercită toate drepturile oferite de cambie, dar aceasta nu o poate da mai departe decât cu indosament de procură. Persoanele obligate nu pot uză, contra acestui proprietar, de excepțiile ce le-ar fi putut ridica față de girant. Excepție e cazul de reacredită.

§. 20. Indosamentul de după scadență are același valoare ca indosamentul dinaintea scadenței. Dacă însă indosamentul se face după ridicarea protestului, ori după trecerea termenului de protest, are numai valoarea unei cesiuni.

(—).

Banca de emisiune în ex-lex.

În numărul nostru ultim, ocupându-ne cu chestiunea băncii de emisiune ne-am exprimat părerea, că până la finele anului, ce a expirat, parlamentul ungar, urmând exemplul parlamentului austriac, va votă și el proiectul de lege provizor privitor la prolongirea privilegiului Băncii până la 15 Februarie a. c. Aceasta însă nu s'a întâmplat, căci guvernul ungar nici n'a prezentat proiectul provizor și astfel cu 1 Ianuarie 1911 încetând privilegiul Băncii, am intrat în Ex-lex.

În urma acesteia ambele guverne s'au folosit de vechiul expedient, că au asigurat Banca Austro-Ungară prin câte o notificare oficială, că până la 15 Februarie 1911 nu se va da privilegiul altei bănci. Banca la rândul ei s'a obligat de a-și implini și de aci încolo neschimbat obligamentele conform statutelor sale. Tot pe calea aceasta s'a prolongit și validitatea convenției monetare și valutare, ce asemenea a expirat la 31 Decembrie a. tr.

Cu tot ex-lexul Banca Austro-Ungară va funcționă, ca și mai înainte, și starea de ex-lex nu va cauza nici o perturbație în mersul afacerilor ei. Până la 15 Februarie 1911 cu toată siguranța chestiunea băncii de emisiune va fi rezolvată definitiv de ambele parlamente.

REVISTA FINANCIARĂ.

Situațiunea.

Sibiu, 31 Decembrie 1910.

Din Berlin se comunică părerile președintelui de Havenstein, al Băncii imperiale germane desfășurate în ședința din 30 crt. a consiliului central asupra situațiunii pieții germane. Din acest expozeu aflăm, că mișcarea pieții germane e în curs normal, și că Banca imperială va ajunge la sfârșitul anului cu o sumă considerabilă în dare; cu toate acestea nu există motive cari se inspire îngrijiri, mai ales că discountul particular a rămas constant.

De interes sunt și datele comunicate cu privire la mișcarea aurului în anul curent. În total au intrat în Germania 298 milioane M. aur și au ieșit 133 milioane M., din cari 166 milioane au încurs la Bancă, iar Banca a expedit în schimb în străinătate 63 mil. M., astfel că tezaurul Băncii arată un plus de 103 mil. M.

Piața engleză a fost în zilele ultime într'o mișcare extraordinară, cum se vede din ultimul sumar al Băncii de emisiune. Portofelul Băncii engleze a crescut cu 857 milioane £, aurul a scăzut cu 15 milioane £, în schimb însă bonurile în giro s'au sporit cu 708 milioane £. În total circulațiunea biletelor arată un minus de 24 mii £.

Pe piața franceză domnește abundență de numără, de aceea capitaluri franceze se ofere pe toate piețele.

Banka Austro-Ungară a intrat în săptămâna ultimă a anului cu 876 mil. K bilete în dare, și cu un tezaur redus cu 94 mil. K din cauza unui avans de 10 mil. K acordat Băncii imperiale germane. Pentru zilele ultime ale anului s'au prevăzut mari cereri de numără, dar totuși nu așa de exagerate pe cum erau temerile.

CRONICA.

Rugare. Adresăm tuturor abonenților și sprijinitorilor de până acum ai „Revistei“ noastre rugarea să binevoiască a-și înor din bună vreme abonamentul pe anul 1911, iar cetitorilor, cari încă n'ar fi abonenți, să între în șirul abonenților noștri, dând astfel sprijin unicului organ de publicitate financiar-economic dela noi.

Rugăm îndesebi direcțiunile institutelor noastre de bani, cari încă nu ar fi făcut aceasta, să decretese «Revista Economică», ca organ oficial al lor și să publice în coloanele ei toate anunțurile lor oficiale, cum sunt: bilanțul anual, convocarea adunării generale, concurse și altele.

Prețul abonamentului rămâne cel vechiu indicat în fruntea revistei noastre: K 12.— pe un an și K 6.— pe 1/2 de an. Funcționarilor institutelor noastre de bani și ale tovărășiilor le facem înlesnirea de a putea plăti abonamentul și în rate trilunare de K 3.—.

Pentru a ne putea orientă asupra tirajului anului curent rugăm a ni-se trimite comandele de abonament cât mai curând posibil.

On. noastre institute de bani, cari ne vor trimete bilanțuri spre publicare le rugăm să binevoiască a ne indică express, dacă doresc ca bilanțul și contul profit și pierdere să fie publicate și în textul maghiar sau

numai în cel românesc, pentru a ne putea conforma dorințelor lor întocmai.

Manuscrisele bilanțurilor și ale altor publicații, menite a apărea ca inserțiuni, rugăm a le expediă cu poșta din bună vreme și după posibilitate astfel, ca să ajungă în posesiunea noastră cel puțin cu o zi înainte de ziua expediției regulate a revistei noastre, care este Sâmbăta.

Ținând seamă de faptul, că adunările generale ale institutelor noastre de bani se țin de regulă Dumineca, la dorința exprimată din mai multe părți, cu începere dela numărul nostru viitor „Revista Economică” va apărea totdeauna cu data de Sâmbăta, făcându-se expediția în aceeași zi.

Administrația.

Buletinul de curs din numărul nostru prezent cuprinde cursul valorilor de bursă dela 31 Decembrie 1910. Le publicăm pentru eventuală întrebuintăre din partea băncilor noastre la încheierea bilanțului. Asupra cursului din ultima zi a anului a valorilor necuprinse în acest buletin, dar cotate la bursele din Viena și Budapesta, servim institutelor noastre de bani bucuros cu informație — la cerere.

Recordul unei bănci românești. Una din băncile noastre, societate pe acții, din Țara Oltului, a ajuns anul acesta desigur recordul cu încheierile socotelilor sale asupra anului de gestiune 1909.

Cu data de 22 Decembrie a. tr., vedem deja publicată „Convocarea” la adunarea generală din 31 Decembrie 1910, în programa căreia se află și: Revizuirea și aprobarea bilanțului anual și fixarea dividendelor.

Oare când a satisfăcut societatea din gestiune dispozițiile § 198 din Legea com., care cere dela direcțiune express: ca bilanțul anual, examinat de comitetul de supraveghiere, să-l publice cu 8 zile înainte de ținerea adunării generale?

O bancă de asigurare a băncilor din Ungaria. Cercurile financiare maghiare au pornit de prezent din nou o acțiune, cu care iarăși par a călca pe urmele băncilor noastre. „Banca centrală de credit a institutelor financiare ungare, soc. pe acții din Budapesta (M-gyar pénzintézetek központi hitelbankja r. t.)” a luat inițiativa pentru a înființa cu ajutorul membrilor ei o societate de asigurare a băncilor din Ungaria. În acest scop a adresat de curând un apel către toate băncile din țară.

Vor fi primit acest apel desigur și băncile noastre. Credem însă că este de prisos a accentua, că este de datorința acestora a observa rezerva cuvenită față de inițiativa băncii din Budapesta și a-și da întreg sprijinul moral și material societății noastre de asigurare „Fortuna”, a căreia prospecte le-au primit dejă.

„Banca Românească” este firma unei noue bănci fondată de curând în București și care e menită a fi centrala mai multor bănci existente în diferite județe ale țării. Capitalul social este de lei 17½ milioane și noua bancă își va începe în curând activitatea. Ea este pusă sub direcțiunea d-lui Al. Ștefănescu, director la „Banca Națională a României”.

Datoria publică a României. Expunerea situației financiare a tezaurului public la 30 Septembrie 1909 arată că Datoria publică a țării, la 1

Aprilie 1909, a fost de 1,445.605,903 lei. Subtrăgând din suma aceasta 25.688,757 lei, totalul amortizărilor în 1909/10, rezultă că datoria publică a României pe ziua de 1 Aprilie 1910, a fost de 1,419.916.306 lei. La suma aceasta mai adause însă și nouile împrumuturi din 1909/10 și prevăzute în bugetul anului 1910/11, anume: împrumutul extern de 128.000.000 lei; împrumut pentru păduri 3.000,000 lei și împrumut pentru C. F. R., județene etc., prevăzute cu o anuitate de 2.236,121 lei.

Statul român a amortizat dela început și până la 1 Aprilie 1910 suma de 782.080,154 lei ceea ce a făcut ca datoria publică, în valoare totală de 2,335,232,681 lei, contractată de România în cursul anilor, să se reducă la suma de mai sus.

Din totalul datoriei publice în circulație, 179.217,000 lei sunt în titluri de rentă 5%, 1,316.397.300 lei în titluri de rentă 4% și 962,500 lei într'un singur titlu de rentă perpetuă.

Intreagă datoria publică a României este amortizabilă.

Dacă la cifra de 1,419,916 306 lei, cât a fost datoria publică pe ziua de 1 Aprilie 1910, mai adăugăm împrumuturile noi contractate, dăm de o cifră care se apropie de 1 miliard 600 milioane lei.

Necrolog. Petru Ciora, cassar al „Reuniunii române de agricultură din comitatului Sibiu” și al „Reuniunii române de înmormântare din Sibiu”, a răposat la 24 Decembrie a. c., în vârstă de 62 ani.

Biroul „Asociațiunii” roagă pe toți, cari au primit liste de abonament pentru „Biblioteca populară a Asociațiunii” să binevoiască a înapoia listele împreună cu sumele încasate, la adresa: Asociațiunea, Sibiu-Nagyszeben, Strada Șaguna No. 6.

Firme insolvente.

Izsák Benő, comerciant de haine gata în Făgăraș.
Marusán István lăsamânt, comerciant în Ciuj.
Löbl Lipót, comerciant de lemne în Lugos.
Mandl Margit, comerciantă în Marosvásárhely.
Szegfű R., comerciant de manufactură în Arad.
Brüller Lajos comerciant în Arad.
Sommer József urm., comerciant Arad,
Glaser Ignác, comerciant de haine în Karczag.
Izrael Márkus, comerciant de coloniale în Sebeșul-săses.
Goldstein testvérek în Vulcan.

Posta Redacțiunii.

„8—15”. Mulțămim pentru interesul arătat. Vom urmă conform dorinții, cu începerea din Nrul proximo. Articolul promis îl așteptăm cu plăcere.

Dlui T. O. în Câmpani. La întrebarea D-tale vom răspunde în Nrul viitor.

Sumar.

La Anul-Nou. — Jubileul Domnului Parteniu Cosma. — O lămurire — Codificația internațională a dreptului cambial. — Banca de emisiune în ex. lex. — Revista financiară: Situațiunea. — Cronică: Rugare: Buletinul de curs, Recordul unei bănci românești, O bancă de asigurare a băncilor din Ungaria, „Banca românească”, Datoria publică a României, Necrolog, Biroul Asociațiunii. — Posta redacțiunii.

Bursa de efecte din Viena și Budapesta.

Cursul din 31 Decembrie 1910.

‰	V A L O R I	Viena vinde	Bpesta vinde
A. Datoria de stat ungară.			
4	Renta ung. aur, sent. de dare	112 10	111-90
	" " Cor. " " "	92-15	92 35
4 1/2	" " " " " " " " " " " "	81-55	81-75
—	Impr. cu premii à 100 fl.	229-50	232-—
4	" p. reg. Tisei și Seghedin, sc. de dare	162-50	163 —
3	Impr. p. regul. Porților de fier. " " "	77-15	76 50
4 1/2	Oblig. de regalii croato-slavone " " "	100-60	100-50
4	" rurale ungare " " " " " "	93-10	93-50
4	" " croato-slav. " " "	94-20	95—
B. Datoria de stat austriacă.			
4	Renta unit. conv. in cor., Mai-Nov., sc. de dare	93 65	94—
4	" " " " Ian.-Iulie " " "	93-60	94—
4-2	" " " " în hârtie, Febr.-Aug. " " "	97-60	97-75
4-2	" " " " argint April-Oct. " " "	97 60	97-75
4	Losuri din 1860 à fl. 500—	168 —	175-50
4	" " " " 1860 à fl. 100—	220—	224—
—	" " " " 1864 à fl. 100—	321—	325—
4	Renta austr. aur., scut. de dare	117-05	116 25
3	" " Cor. " " " " " " " "	93-55	93-90
4 1/2	" " de invest. " " " " " " " "	83-15	—
C. Alte datorii publice.			
4	Impr. orașului Budapesta din 1903, sc. de dare	91-90	92-10
5	" " Viena " " " " " " " "	100-60	—
6	" bulgar p. cai ferate din 1892 à frs 125	122-70	—
4	Imprumut Temeș-Bega din 1897	94-50	94—
D. Scrisuri fonciare, obligaț. com., etc.			
4	Instit. de Cred. fonc. austr.	95—	—
4	Banca austro-ungară 50 ani în florini	99-05	99-15
4	" " " " 50 ani în coroane	99-75	99-60
4 1/2	Banca comerț. ung. Pesta în fl.	100-25	100 50
4	" " " " " " " " " " " " " "	93—	94—
4 1/2	Obl. com. banca ung. Pesta cu 10% premie	103—	105—
4	" " " " " " " " " " " " " "	93—	94—
4	Scris. fonc. I Cassă de păstr. patr., Pesta	93-50	94—
4	Obl. com. " " " " " " " " " " " "	92-75	94—
—	Obl. cu premii I. Cassă de păstr. patr. à K 100	—	120 50
4	Scris. fonc. Inst. de credit fonciar ungar în cor.	93 90	94-25
4 1/2	Banca ipotecară ungară în cor.	99-75	99 75
4	" " " " " " " " " " " " " "	93—	94—
—	Obl. cu premii Banca ung. hip. à K 100	—	121—
5	" " " " " " " " " " " " " "	—	101—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " "	—	99—
4 1/2	Cassa de păstrare generală Sibiiu,	100—	100—
4	" " " " " " " " " " " " " "	93—	93—
4 1/2	" " " " " " " " " " " " " "	99-75	99-75
4 1/2	Inst. de credit fonciar Sibiiu,	99-75	99-75
4	" " " " " " " " " " " " " "	93—	93—
E. Lozuri.			
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	303—	—
	1880 à fl. 100		
3	Impr. cu premii Inst. de cred. fonc. aust. din	297—	—
	1889 à fl. 100		
4	Impr. cu premii Banca ung. ipot.	263—	266—
2	" " " " sârbesc à frcs 100—	126—	124—
5	Los. p. regularea Dunării, din 1870 à fl. 100.	299—	—
—	Băsilica—Budapesta à fl. 5—	49-50	46—
—	Inst. de credit p. com. și indust. à fl. 100—	542-50	546—
—	Buda, comuna à fl. 40—	—	—
—	Pálffy, à fl. 40—	285—	285—
—	Crucea roșie austriacă, a fl. 10—	104—	103—
—	" " " " ungară, à fl. 5—	73—	71—
—	Losurile comunei Viena din 1874 à fl. 100—	536-25	548—
—	Sanatorium Regina Elisabeta K 5—	—	14-25
—	Lozuri „Jó sziv”, à fl. 4—	—	23—
F. Valute.			
	Galbini imper. pr. bucată	11-39	11-43
	20 franci aur	19-03	19-07
	20 marce aur	23-54	23-54
	Sovereigns pr bucată	24-06	—
	Ruble hârtie per bucată	2-54	2-55
	100 Marce hârtie	117-73	117-73
	100 franci hârtie	—	95 38
	100 lire hârtie	95-15	95-13
	100 lei hârtie	—	95-10

Bursa de mărfuri din Budapesta.

Cursul din 31 Decembrie 1910.

	per 100 kg. vinde . .	21-80—22-55
Grâu de Bănat	" " " "	22—22-60
" " Tisa	" " " "	21-85—22-50
" " Pesta	" " " "	21-85—22-45
" " Alba-reg.	" " " "	21-70—22-50
" " Bacica,	" " " "	15-15—15-40
Secară	" " " "	14-50—15-50
Orz	" " " "	16-70—17-50
Ovės	" " " "	10 30—10-70
Porumb	" " " "	—
Rapiță,	" " " "	145—150—
Slănină (clisă)	" " " "	169—170—
Untură de porc B-Pesta	" " " "	

1509—1910.

A p e l .

În preajma anului nou ne permitem a face un călduros apel către toți sprijinatorii culturii poporului român să binevoiască a-și răscumpără felicitările de anul nou în folosul Muzeului Asociației.

Mijloacele materiale de care dispune Muzeul sunt așa de restrânse, încât înzestrarea lui înaintează foarte încet. Și aceasta e o mare pierdere pentru noi, căci prețioasele obiecte de mare însemnătate etnografică și istorică, cari sunt o comoară a trecutului nostru și tot atâtea mărturii ale vieții noastre culturale, dispar sau sunt adunate cu sârguință de străini. E timpul suprem să ne îngrijim ca cel puțin o parte dintre aceste comoari ale poporului nostru să le adăpostim în muzeul primei noastre instituțiuni culturale.

Facem deci apel către toți cărturarii români să contribuie cu răscumpărarea felicitărilor de anul nou la înzestrarea Muzeului nostru național.

Numele donatorilor se vor publica în ziare și în rev. „Transilvania”.

Sibiiu, 25 Decembrie 1910.

I. St. Șuluțu,
prezident.Oct. C. Tăslăuanu,
secretar.

Nr. 146/1910.

C O N C U R S .

În conformitate cu dispozițiile pentru administrarea fondurilor și fundațiilor „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român” se publică concurs pentru „premiul Andreiu Murășan” de 300 cor. pentru anul 1910.

La concurs se admite ori-ce lucrare originală de cuprins literar, tipărită în Ungaria în cursul anului 1910.

Concurenții vor avea să înainteze până la 1 Aprilie st. n. 1911 biroului Asociațiunii în Sibiiu (Str. Șaguna Nr. 6) cinci exemplare din lucrările lor. Premiarea autorului se va face în ședința festivă a secțiilor științifice-literare, ce se va ține cu ocazia adunării generale din 1911 în Blaj.

Sibiiu, 18 Decembrie 1910.

Iosif St. Șuluțu
prezident.Oct. C. Tăslăuanu
secretar.